

18
1960

„SUNRISE” ARTIKELENREEKS

(voor leden en belangstellenden)

Uitgave: Theosophical University Press, Pasadena, Calif.

Voor Nederland:

J. P. Brakel, Ananasstraat 98, Den Haag

De inhoud van dit blad bestaat uit vertaalde artikelen uit het tijdschrift „SUNRISE” dat uitgegeven wordt door de Theosophical University Press, Pasadena, Californië. Belangstellenden die deze vertalingen regelmatig wensen te ontvangen kunnen zich abonneren door storting van f 3.— op Postrekening 395300 t.n.v. J. P. Brakel, Ananasstraat 98, Den Haag. Per jaar verschijnen ongeveer 10 nummers. Zij die zich voor het tijdschrift „SUNRISE” zelf interesseren kunnen een proefnummer aanvragen bij bovengenoemd adres.

S U N R I S E
-artikelenreeks.--

No.18

Januari 1960.

INHOUD:

Als mens tegenover mens

Het Mysterie Beleven

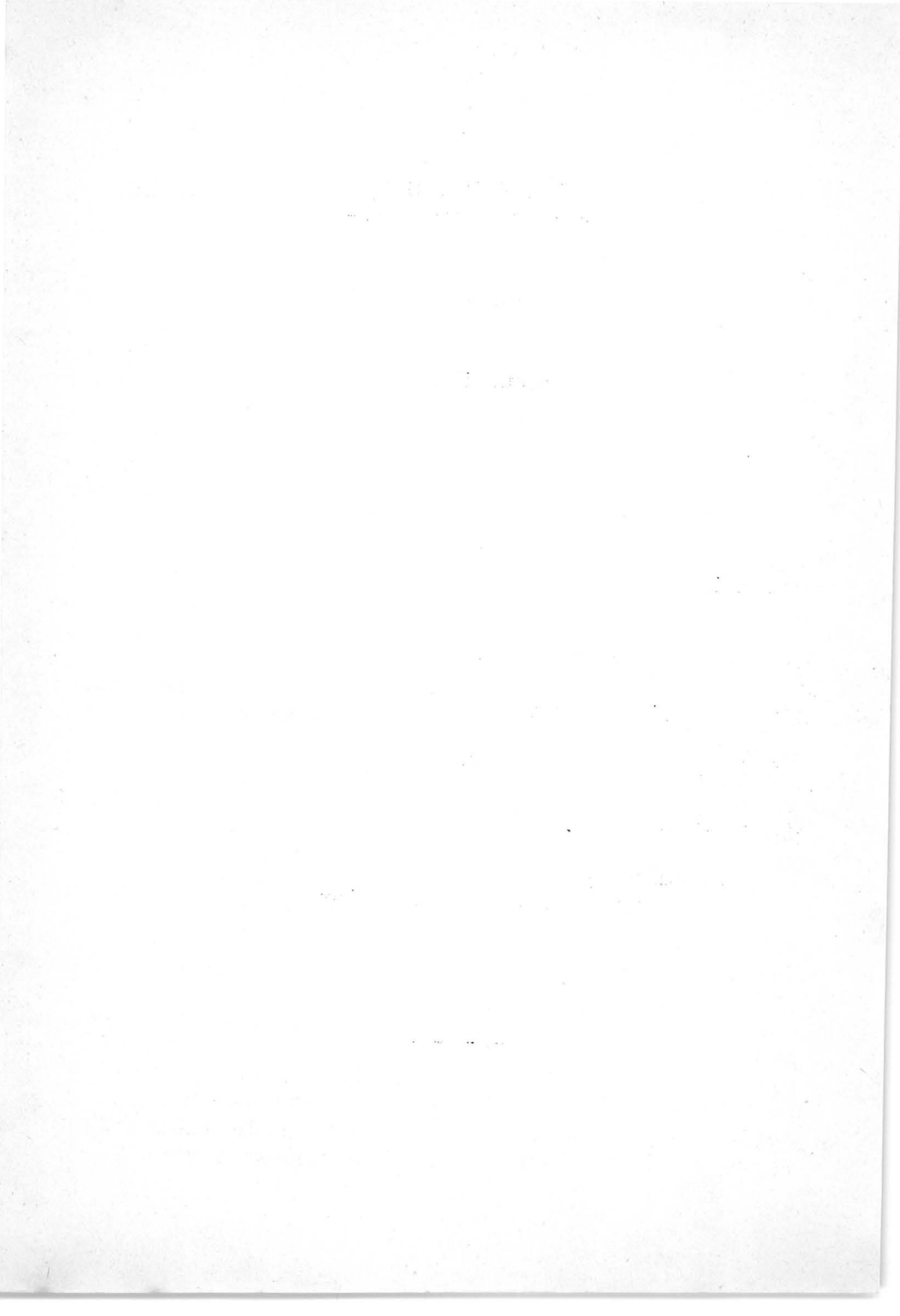
Wat is de waarde van "Bekering" ?

Rondetafel

Groepssaamhorigheid

Enkele voor- en nadelen

-o-o-o-

ALS MENS TEGENOVER MENS....

Het nieuwe jaar is begonnen en daarmee ook een nieuw decennium in onze woelige en wondervolle eeuw. Wat het zal brengen weet niemand. Wellicht spanningen, problemen, chaotische toestanden, maar ook de belofte van grote dingen. De natuur heeft voor elk gif een tegengif; tegenover zwakheden in ons karakter of onze idealen staan steeds overeenkomstige krachten, waarop een beroep kan worden gedaan.

Vijftien jaar geleden sloten een vijftigtal volkeren, die over de gehele wereld verspreid waren, zich aaneen om te trachten een uitvoerbaar plan op te stellen, waardoor oorlogen onwettig zouden kunnen worden verklaard en de "fundamentele menselijke rechten" van alle volkeren, in vrijheid en vrede te leven, gegarandeerd zouden zijn. Vijftien jaar van beproeving, die de sporen dragen van tegenwerking, angst en verraad. Wanneer men echter ziet hoe sterk overal de drang in de mens is geworden om "zijn geloof.... in de waardigheid en de waarde van de mens opnieuw te bevestigen", mag men zeggen dat de schitterende doeleinden, waarvoor de Verenigde Naties werden opgericht, bezig zijn in vervulling te gaan.

De geschiedenis van het menselijk ras kent momenten, waarop de strijd tussen datgene, wat de mensheid naar ruimere horizonten en een groter besef van de waarheid voert en dat, wat haar in boeien gekluisterd houdt, in hevigheid toeneemt. In zulk een periode, waarin botsingen tussen de

creatieve en destructieve elementen in alle aspecten van het leven zo scherp worden gevoeld, bevinden wij ons thans. Maar dit is niets nieuws. Ontelbare eeuwen lang zijn cyclussen van vooruitgang gevolgd door teruggang; op cyclussen die gekenmerkt werden door een snel groeiend geestelijk inzicht, volgden perioden van beperkende materialistische levensopvattingen. Beschavingen komen en gaan; terwijl in het ene werelddeel een teruggang begon, werden in een ander ongekennde hoogten bereikt.

De menselijke natuur verandert zo langzaam, dat men zou kunnen zeggen dat de slechte karaktertrekken, maar ongetwijfeld ook de edele eigenschappen van duizenden jaren geleden, ons ook nu nog kenmerken. Dat is maar al te waar, maar er is één ding dat ons hoop kan geven: het klimaat van ons denken en van onze aspiraties verandert wel; en het is duidelijk een verandering ten goede, nu wij nieuwe en meer verlichte fasen van onze groei als ras ingaan. Als wij het oog laten gaan over het enorme aantal menselijke zielen dat onze planeet bevolkt, worden we getroffen door die plotselinge en dramatische ontwikkeling van een volkomen nieuwe waardestandaard in alle delen der wereld. Terwijl de meesten van ons vroeger onverschillig stonden tegenover volkeren overzee, omdat men over hen in onwetendheid verkeerde, vormen de ontberingen en conflicten van zelfs het kleinste volk thans het voorwerp van medeleven en verantwoordelijkheidsbesef van iedereen. Geen enkel land kan op zichzelf staan; geen enkel mens kan onverschillig blijven voor de noden van anderen. Het wereldverkeer, de dreiging van de wereldomvattende ramp van een atoombom en het binnendringen in de kosmische ruimte hebben onze waarachtige verwantschap onthuld. De mogelijkheid van de vorming van een wereld-regering en een internationale politiemacht en de vestiging van een

meer omvattend volkenrecht wordt door een steeds groter wordende kring van denkers serieus overwogen. En hoewel voorschriften van morele, geestelijke of materiële aard niet in staat zijn kwaad in goed te veranderen en tweedracht in vriendschap of vrijheid te brengen waar tirannie heerst, heeft toch de gedachte van een wereldomvattend deelgenootschap een rustige maar sterker wordende uitwerking.

Het is duidelijk dat niemand van ons een volledig beeld kan hebben van de internationale situatie, maar wel kunnen wij trachten ons zelf op objectieve wijze te zien als de eenheden waaruit de mensheid bestaat als burgers van één wereld en zo pogen onze eigen omstandigheden te begrijpen in het licht van de grotere bestemming van de aarde, de zon en de sterrengroepen. Het oude en nu weer ultra-moderne idee, dat leven en intelligentie geen unieke verschijnselen zijn op deze ene nietige planeet maar overal in het heelal voorkomen, vestigt de aandacht op onze eigen menselijke bestaans-toestand. In plaats van te geloven dat het bewustzijn met de dood ophoudt, komen wij tot het inzicht dat de ziel van de mens ontelbare malen op onze planeet moet hebben vertoefd en er zijn lessen leerde op de zekerste manier door te oogsten wat hij vroeger heeft gezaaid, terwijl hij toch steeds vooruit kwam in zijn worsteling om te groeien.

Het is tragisch, dat in het Westen eeuwenlang deze prachtige gedachte uit de herinnering was verdwenen en wij in de mening verkeerden, dat we maar één kort leven hadden, waarin al wat onze goddelijke natuur beoogt, zou moeten worden verwezenlijkt. Even tragisch is het, dat in het Oosten de oorspronkelijke leer van karma en wedergeboorte zo is verminkt, dat de Aziatische volkeren honderden jaren lang hun leven lieten beheersen door een versuffende passiviteit. Thans echter, nu de

zon in zijn baan langs de dierenriem ons nieuwe gebieden van ervaring doet binnengaan, brengt de aanzwellende, levende kracht van een nieuwe geest de gehele mensheid tot ontwaken en verlangt van ons dat we ons aan de verlamdende invloed van het verleden onttrekken en tot het besef komen, dat alle mensen broeders zijn, onverschillig welke godsdienst zij belijden, van welke huidskleur zij zijn en in welk ras of land ze zijn geboren.

Kringlopen binnen kringlopen. De geweldige spanningen en beroeringen van onze idealen, die boven en onder de oppervlakte van het wereldgebeuren merkbaar zijn, vormen een onvermijdelijke fase in onze evolutie. Wij gaan thans door een periode, door de Grieken de "IJzeren Eeuw" genoemd en door de Hindoes Kali-Yuga of "Cyclus van Duisternis", waarin onze pogingen om vooruit te komen op tegenstand stuiten, die zo hard en zwart is als ijzer. Ongetwijfeld bevinden wij ons in een laag stadium van onze aardse pelgrimstocht, waarin de geestelijke impulsen, die tot de laagste regionen der stof zijn afgedaald, worstelen om de knellende banden te verbreken en weer een grotere vrijheid van expressie deelachtig te worden. In plaats van een bron van ontmoediging, zijn onze moeilijkheden juist een uitdaging en vormen zij onze beste kans om te slagen.

Niets gebeurt er toevallig en juist zoals elk moment in het actieve leven van de mens de vrucht van zijn hele verleden in zich sluit, zo omvat het zich ontwikkelend karma van een volk de glorie en de kracht van zijn vroegere beschavingsperioden, zijn zwakheden en mislukkingen, en ook het zaad van toekomstige verrichtingen. Als al onze gedachten en daden hun weerklank vinden in de ganse natuur, en niet alleen andere mensen maar ook het lot van elke levenseenheid in ons zonne-heelal beïnvloeden, kan gezegd worden dat de wederopbouw

van onze wereld stellig een zaak is van ieder van ons. Wij zijn de mensheid en wat er omgaat in de ziel van de nederigste bewoner van een afgelegen dorp is even belangrijk, als wat plaats vindt achter de conferentietafels in Londen, Parijs of Berlijn.

Misschien is dit één verklaring waarom de onlangs door de Amerikaanse president gehouden "pelgrimstocht voor de vrede" zulk een buitengewone uitwerking heeft gehad. Goedbeschouwd hebben de leiders van volkeren elkaar eerder ontmoet en hebben ze wekenlang over de ernstige problemen van oorlog en vrede nagedacht. Waarom werd dan deze reis naar het buitenland "een gebeurtenis van wereldbelang"?

Dwight D. Eisenhower was slechts de brandende toorts, die het vuur ontstak. Als de gloed van welwillendheid en het hartstochtelijk verlangen naar vrijheid niet door eeuwen van lijden waren opgeroepen, zouden de vlammen van welkom nooit zulk een hoogte hebben bereikt. Zeker, hij kwam als vertegenwoordiger van een volk, dat oprecht bereid is te delen wat het bezit door "het verlenen van hulp bij het verwezenlijken van 's mensen diepe, eeuwige aspiraties naar vrede en vriendschap." Maar noch dit, noch het betekenisvolle symbool van "Food-Family-Friendship-Freedom" (Voedsel-Gezinsleven-Vriendschap-Vrijheid) voor elk menselijk wezen, zouden op zichzelf zo'n overweldigende weerklank hebben gevonden, als de tijd daarvoor niet rijp was geweest.

Was er ook nog iets anders, werd er wellicht iets overgedragen dat speeches of formele overeenkomsten onmogelijk hadden kunnen bewerkstelligen? Welke talisman bracht hij mee?

Hij kwam als mens tegenover mens. En hoewel de ruime en verlichte beginselen van "vrede en vrijheid" kracht bijzetten aan zijn zending, was het iets anders dat tot de millioenen sprak, nl. dat hij

zijn hart voor hen opende; de handen in vriendschap naar hen uitstak, eenvoudige woorden sprak, die een gelofte inhielden: "Ik zal van mijn kant alles doen wat ik kan, als mens samenwerkend met andere mensen, om vrede, vrijheid, menselijke waardigheid en een nobele toekomst te verzekeren voor elke man en vrouw en elk kind in de wereld."

1960 is inderdaad buitengewoon hoopgevend. Als ieder van ons er bewust naar streefde om te leven naar de hoogste idealen, die we ons kunnen voorstellen, zou de stroom van het wereldgebeuren, die nu de mogelijkheid van een catastrofhe in zich heeft, kunnen afvloeien in de kanalen van waarsachtig onderling begrip. Een Gouden Eeuw zullen we nog niet binnengaan; dat zal nog duizenden jaren duren; maar ieder van ons kan zijn penning-ske aan onzelfzuchtig streven bijdragen tot de geboorte van een nieuwe era - niet één van een passieve "co-existentie", maar een era van een verlichte vrijheid, die zich kenmerkt door vreedzame en harmonieuze verhoudingen tussen alle volkeren, van welk ras of godsdienstige overtuiging ze ook mogen zijn. Als dat gebeurt, zullen de blijvende geestelijke waarden, waarvan de Grote Ambassadeurs in elke eeuw de vertegenwoordigers waren - zoals Christus en Buddha, Confucius, Krishna en Zoroaster, Plato en Pythagoras en honderden "onbekende soldaten", alle strijders voor het Goede - de overheersende grondtoon zijn geworden in het bewustzijn van de mensheid.

-J.A.L.

vertaald uit:
Sunrise Januari 1960.

HET MYSTERIE BELEVEN.

Het is geen wonder als we perplex en in bewondering staan voor wat de menselijke geest zich vermag voor te stellen en voor de krachten, die de mens in staat is te gebruiken. Niets schijnt de vaart van het proces, dat zijn onderzoekende geest in beweging zette, tot staan te kunnen brengen. Niets? Mogelijk één ding: juist nu we ons voorbereiden op het doorbreken van alle slagbogen en de wereldruimte zullen gaan bereizen, stellen we ons leven bloot aan krachten, waartegen de natuur ons gedurende honderden miljoenen jaren heeft beschermd. De wereldruimte, in het bijzonder de omgeving van de zon, is een veld van stralingen van zulk een ontzaglijke kracht, dat alle organische leven, zoals wij het kennen, er door vernietigd zou zijn, als het niet werd beschermd door laag na laag van atmosferische en andere deeltjes, die onze planeet omringen.

Er is een bijkomstig probleem dat hiermee verband houdt en dat de tekortkomingen onthult van onze tegenwoordige kijk op de dingen. Door de proefnemingen met kern-wapens zijn we bezig niet alleen onszelf, maar ook toekomstige generaties bloot te stellen aan dezelfde stralingen, waartegen tot nu toe de atmosfeer ons beveiligde. De mensheid is er gevaarlijk dicht aan toe zichzelf te vernietigen en het lijkt daarom een dwingende noodzaak dat we, voor we het geweldige avontuur van de verovering van de wereldruimte ondernemen, ons eerst leren beveiligen tegen ons eigen onverstand hier op aarde.

Deze critieke situatie is een opmerkelijk symbool van het stadium, dat de wetenschap in onze dagen heeft bereikt. Sedert de wetenschap de wetenschap werd in de zin, die wij er aan toekennen,

is zij altijd beschouwd als ons machtigste wapen om de natuur te onderwerpen; en elke stap in de richting van diepere kennis werd een nieuwe overwinning op de natuurkrachten genoemd. We hebben de wereld in twee kampen verdeeld: aan de ene zijde de mens, aan de andere de natuur. In die houding hebben we ons steeds verfijnder en machtiger werktuigen verworven om aan de natuur de geheimen, die zij zo nauwkeurig behoedt, te ontwringen. We hebben gepoogd haar verschijnselen met de uiterste objectiviteit gade te slaan, zodat de feiten voor zichzelf konden spreken en wij de toeschouwers, de beschrijvers konden zijn.

Er zijn vele redenen om te geloven, dat we niet langer kunnen voortgaan onszelf van het heelal om ons heen af te zonderen, of zijn verschijnselen te beschouwen alsof we er los van staan. In de eerste plaats beginnen we ons ervan bewust te worden dat ieder ding met al het andere in verband staat en dat we niets kunnen isoleren zonder ons begrip niet alleen van het geheel, maar ook van al zijn delen, te verwringen. Daarenboven is het duidelijk geworden, dat ook de menselijke geest deel - en een belangrijk deel - van het beeld uitmaakt, want hij weerspiegelt de natuur in overeenstemming met zijn eigen structuur en kan niet anders. Dit betekent dat, hoewel we denk-beelden van de werkelijkheid kunnen hebben, we de werkelijkheid zelf niet kunnen zien en dat dus het totaal aan wetenschappelijke kennis de kosmos niet beschrijft, zoals hij werkelijk is, maar zoals onze geest hem weerkaatst. Aldus vereist het streven om een steeds volwaardiger perspectief van de kosmische werkelijkheden waar te nemen niet slechts een grotere verfijning van de instrumenten, maar ook een grotere bekwaamheid tot redeneren en begrijpen.

Nauw verwant met het bovenstaande is wat onze natuurkundigen ondervonden bij de studie van de subtiele verschijnselen in het inwendige van het atoom: zij zijn tot de verbazingwekkende slotsom gekomen, dat de waarneming zelf de uitslag beïnvloedt! De nawerkingen van deze ontdekking zijn geweldig, want we kunnen er alleen maar uit afleiden dat alles wat we waarnemen, hetzij groot of klein, de weerslag ondervindt van onze pogingen om het te beschrijven of te begrijpen. Vandaar dat we geen enkel verschijnsel kunnen waarnemen, dat zich op volkomen natuurlijke wijze gedraagt. Dit schijnt een onoverkomelijke grens te stellen aan het proefondervindelijk onderzoek; of we het beseffen of niet, onze beelden van de kosmische werkelijkheid zijn niet alleen afhankelijk van de beperkingen van onze mentale wijze van waarneming, maar het blijkt nu dat de poging zelve om afstand van de natuur te nemen en haar processen te bestuderen, deze processen verstoort en daardoor de indrukken, die we van hen ontvangen, nog meer misvormt.

Het is altijd de menselijke natuur zelve geweest, die de mens heeft misleid. Dit blijkt nergens duidelijker dan in de onderscheidene takken der wetenschap, in het bijzonder in de wiskunde. Het is welbekend dat de logica, waarmee de wetenschappelijke inzichten zijn opgebouwd, onderhevig is aan zekere haar inherente gebreken en beperkingen. De logica moet van grondstellingen en onderstellingen uitgaan, die buiten de grenzen van haar eigen terrein liggen. Tot zichzelf beperkt kan de logica de waarheid van geen enkele uitspraak onomstotelijk bewijzen of weerleggen, want zij vermag niets toe te voegen aan wat niet reeds in de premisse aanwezig is. Als de premisse aan twijfel onderhevig is, zijn de daarop opgetrokken redeneringen op zand gebouwd; en daar er geen enkele stelling objectief genomen boven alle twijfel verheven is, kan er geen enkel

logisch bouwsel bestaan, dat niet behept is met fundamentele gebreken.

Het is een onaangename positie, niet alleen voor de geleerden, maar voor de mensheid in het algemeen, omdat de wetenschap in onze dagen de zetel der autoriteit grotendeels van de godsdienst en de wijsbegeerte heeft overgenomen. Zij heeft dat niet gedaan op grond van haar eigen superioriteit, maar tengevolge van de tekortkomingen van de gevestigde godsdiensten. Dit betekent niet, dat onze verschillende godsdiensten geen waarheden bevatten; het betekent, dat hun vertegenwoordigers al te vaak hebben gemeend de hele waarheid te bezitten in de versteende formuleringen van hun dogma's en de gefossiliseerde inhoud van hun geschriften. Het betreuenswaardige is dat, hoewel er op het ogenblik een soort religieuze opleving plaats heeft, de godsdienst grotendeels niet tot zijn oorspronkelijke bron terugkeert - de innerlijke geestelijke grondslag van de mens als een totaliteit, als deel van een levende kosmos, waarvan hij de eigenschappen en krachten op zijn eigen bijzondere manier aan de dag brengt.

Dientengevolge heeft de mens, die in ernst over het hoe en waarom van zijn bestaan nadenkt, een soort gespleten persoonlijkheid. Voor zover hij kan nagaan zijn er heel wat verschillende soorten waarheid, die in de grond niet samenhangen en hij is gedwongen van de ene werkzaamheid van zijn bewustzijn in de andere over te stappen; laat ons zeggen, van de wetenschappelijke naar het gebied van de religieuze waarheid, zelfs als deze in botsing moge komen met ervaring en waarneming. Op het volgende ogenblik kan hij tot het wetenschappelijke denken terugkeren en dan proberen de stem van de intuïtie of de ingevingen van zijn innerlijk wezen tot zwijgen te brengen. Ondertussen is de waarheid, die het

bewuste besef van de werkelijkheid tot grondslag heeft, even ondeelbaar als het bewustzijn zelve en feitelijke waarheden kunnen elkander niet tegenspreken of zonder verband naast elkaar staan. Zij moeten ingevolge het wezen van de werkelijkheid met elkaar overeenstemmen en bijeengenomen een samenhangend geheel vormen.

In veel gevallen benadert de moderne mens de waarheid niet met gebruikmaking van al de vermogens, waarmee hij is toegerust. Hij kan door en door een man van de wetenschap zijn, maar onwilling of niet in staat toe te geven, dat anderen facetten der wijsheid zien, waarvan hij geen kennis draagt. Of hij kan zich in de godsdienst storten en, door enkele van zijn formules te aanvaarden, in de mening verkeren, dat hij zijn geestelijk welzijn veilig gesteld heeft en zijn redelijke vermogens laten verkommeren. Moeten we de oorzaak van de psychische en emotionele onevenwichtigheid, die tegenwoordig zo veelvuldig voorkomt, niet zoeken in deze botsende disharmonieën in onszelf? Verklaren zij niet ons schijnbare onvermogen tot het aanvaarden en nakomen van onze verantwoordelijkheden als menselijke wezens?

De wetenschap nadert snel de verste grenzen, die zij in beginsel niet kan overschrijden zonder haar eigen zelf vastgestelde regels geweld aan te doen. Zal zij halt houden voor de grenzen, die zij nu nadert? Dit is een onzinnige vraag, want zij moet ze onvermijdelijk overschrijden. Maar als zij dat doet zal de wetenschappelijke objectiviteit mogelijk een ander karakter krijgen. Mogelijk zal zij gebruik maken (zoals zij ten dele reeds doet) van andere vermogens van het menselijk bewustzijn, welke men vroeger niet aan de beurt liet komen. De moderne geleerde begint snel te ontdekken, dat de werkelijkheid hem zal blijven ontsnappen, als hij slechts toeschouwer blijft. Want de mens ziet zijn eigen portret als

hij de natuur beschouwt en daarom kan zelfs een geringe verandering in wijze van beschouwen hem kanten van de werkingen der natuur onthullen, die hij vroeger niet zag.

De raadselen van tijd, ruimte en stof verschillen in wezen niet van de mysteriën van liefde, schoonheid en goedheid, die zich in ieders leven voordoen. Als we in de laatste alleen met ons verstand trachten door te dringen, pogen ze te ontleden en analyseren, zoals met lancet en microscoop, komen duisternis en kou in de plaats van alles wat van licht en warmte vervuld was; het leven zelf zou inderdaad levenloos worden. Wat van ons gevraagd wordt is niet ons te isoleren, maar een oplossing te vinden van het al-ontvouwende leven rondom ons. Om de sluier van Isis op te lichten, moet de mens zich onvoorwaardelijk géven, moet hij het mysterie ervaren, moet hij het léven om er het hart van te ontdekken. Alleen door het te leven - wat betekent onze geestvermogens zo te disciplineren, dat zij de dienaren blijven van die geestelijke drang - niet te analyseren maar te omvatten, zal hij het begrijpen.

De mens vermag liefde en schoonheid te kennen, doordat zij deel van zijn wezen zijn. Zo kan hij ook de kosmische wet en substantie doorvorsen, omdat zij dezelfde zijn als het mysterie van zijn eigen bestaan, want hijzelf is deel van de werkelijkheid, die hij poogt te peilen en die evenmin zonder hem kan bestaan, als hij zonder haar. Het mysterie te léven is het doel van ware religie; het moet ook het einddoel zijn van de wetenschap.

-G.J.Lindemans

vertaald uit:
Sunrise November 1959.

WAT IS DE WAARDE VAN "BEKERING" ?

Een onlangs in Sunrise gepubliceerd artikel van John van Mater, waarin deze beschrijft, hoe zijn tandarts met zijn instrumenten in zijn mond aan het werk ging en hem toen vroeg: "Gelooft U in God?" deed mij denken aan een ervaring, die ik een jaar geleden had, toen ik plotseling in een ziekenhuis werd opgenomen.

Op een middag wist een jonge man, die ik nooit eerder had gezien en niet kende, ongevraagd mijn kamer binnen te dringen met de handigheid van een doortastende reiziger in schuurmiddelen en slijpstenen. Tot dat ogenblik was mijn verblijf in het ziekenhuis een hoogst aangename ervaring: rust die ik hard nodig had, ontbijt op bed, allerlei attenties, prentbriefkaarten met "spoedig beterschap" erop, vriendelijke bezoekers en verder behoefde ik niets anders te doen dan zalig te liggen luïeren. Maar zodra hij binnenkwam, voelde ik dat er moeilijkheden op komst waren.

Terwijl hij mij zijn kaartje overhandigde en me bij mijn naam aansprak (die hij, naar ik later hoorde, uit de adreslijst beneden had gehaald) groette hij me als een sinds lang verloren gewaande vriend. Hij was een geestelijke van een kleine gemeente vlakbij en zonder dat hij het waarschijnlijk zelf wist, kon men hem duidelijk aanzien waar hij op uit was. Hij was stellig geen kenner van de menselijke natuur en een nog slechtere diagnosticus van zielsziekten. Na mij vluchtig te hebben opgenomen gaf hij me een drukwerkje met standaardvoorschriften, een geestelijk middel tegen alle kwalen, ongeacht de symptomen.

Het was een godsdienstig traktaatje, zelfs geïllustreerd, dat de geschiedenis verhaalde van een menselijk wrak uit Skid Row, een man, die zowat

elke misdaad, die in een politieregister kan voorkomen, had begaan, maar die tenslotte was gered door een geestelijke "bloed"-transfusie.

"Zo", zei ik, "dat is prachtig. Ik wens hem sterkte. Maar het is niets voor mij. Ik ben nooit een schooier uit Skid Row geweest - ik heb die ellendige plaats zelfs nooit gezien. Ik drink niet, heb nooit iemand beroofd, paarden gestolen of mijn vrouw geslagen. Ik droog juist elke avond de vaat voor haar af. Ik heb wel wat tekortkomingen, dat weet ik, maar zó erg zijn die nu ook weer niet. Misschien ziet U mij voor iemand anders aan?"

Toen kreeg ik één van de meest verhelderende antwoorden, die ik ooit het genoegen had te horen:

"Geloof U niet, dat het kostbare bloed werd vergoten om U van Uw zonden te verlossen?"

Het kan vreselijk irriterend werken, vooral als je plat op je rug ligt, als een vreemde aanstalten maakt in je ziel door te dringen. De mijne is bij lange na niet de beste ter wereld, maar hij is de enige, die ik bezit en ik wil niet, dat een onervaren theologische monteur hem uit elkaar haalt, op zoek naar een paar korreltjes zonde in mijn geestelijk mechanisme. Hij zou wel eens niet in staat kunnen zijn hem weer in elkaar te zetten. Als doktoren op hun rondgang door het ziekenhuis in het wilde weg dan bij deze en dan bij die patiënt zouden binnengaan en zonder ook maar iets van hun ziektegeval af te weten ze "wondermiddelen" zouden toedienen, zouden ze eruit worden gegooid en onbevoegd worden verklaard. Trouwens, als je het moreel van een patiënt wil verbeteren, is wel het ergste wat je kunt doen, over bloed te spreken! Wat mijzelf betreft, ik ben er uitgesproken tegen, dat bloed in verband wordt gebracht met mijn godsdienstige begrippen - dan

zie ik onmiddellijk een barbaars altaar uit de oudheid voor mij, opgericht in de wildernis van 's mensen illusies en bijgeloof, temidden van de overblijfselen van offerdieren en rondcirkelende gieren er boven. Het is intellectueel, psychisch en geestelijk ongezond.

Als de medische wetenschap even hardnekkig had vastgehouden aan de middeleeuwse begrippen als de Dogmatische Godsdienst, zouden ze nu nog pokken behandelen met gedroogde schildpadkoppen en tot poeder gestampte vleermuisbeenderen. Ongetwijfeld bestaan er meer verlichte methoden om de Goddelijke Vonk, die we Mens noemen, te redden! Toch blijven miljoenen trouw aan de theorie, dat een menselijk offer en het vergieten van bloed de onveranderlijke natuurwetten zouden kunnen opheffen en ons kunnen ontslaan van de verantwoordelijkheid voor onze eigen daden. Waarom zouden we ook zelfs proberen behoorlijk te leven, als de gevolgen van verkeerd handelen zo gemakkelijk te niet kunnen worden gedaan? Is dit geen uitnodiging om er maar op los te leven en om, als het karnaval voorbij is, eenvoudigweg de dichtsbijzijnde Wasserij voor Zielen binnen te lopen, een credietbrief te tonen met de sanctie van de Heilige Autoriteit en de vlekken in onze vuile geestelijke kledingstukken te laten verwijderen? Daar de menselijke natuur nu eenmaal is zoals ze is, hebben we dat al een zéér lange tijd zo gedaan. Wie zei daar, dat de duistere Middeleeuwen lang voorbij waren?

Wat kan men zeggen, als men aan een ziekenhuisbed is gekluisterd en wordt aangevallen door iemand, die er zulke opvattingen op nahoudt? Het is al moeilijk genoeg in deze materialistisch ingestelde eeuw om de maatstaven aan te leggen van de verheven morele Wet, belichaamd in de Bergrede, zonder de bijkomende inspanning van het op de proef stellen van de vermogens van de rede en het

gezond verstand. Maar ik vind dat, wanneer iets op natuurlijke wijze tot je komt, je er niet voor uit de weg moet gaan als dat enigszins mogelijk is, daarom zei ik:

"Kijk eens hier, Broeder, ik weet dat U het goed meent en ik wil niet grof zijn, maar ik heb vandaag geen geestelijke bloedtransfusie nodig en bovendien ben ik er zeker van, dat U niet tot mijn bloedgroep behoort. Ik maak het best. Ik heb mijn eigen merk geestelijke vitaminen. Maar wel bedankt voor Uw bezoek en ik ben er zeker van, dat ik er iets aan zal hebben."

Gelukkig was dit incident een uitzondering, want er kwamen heel wat andere bezoekers, die een prettiger herinnering achterlieten. Zo was er één, die ik mij in het bijzonder herinner, een geestelijke, die ik ook nooit eerder had ontmoet en die bleek een ordebroeder te zijn; we haalden de religieuze slagbomen omver en kwamen tot een vertrouwelijk gesprek. Ik vertelde, dat ik jaren lang de wereldgodsdiensten had bestudeerd en in elk van hen veel goeds had gevonden (en ook minder goede dingen) en dat ik uit deze bronnen een filosofie had vergaard, die voor mij de goede was gebleken. "Het zijn leefregels, die ik iedere dag in praktijk probeer te brengen en om Uw terminologie te gebruiken, ik heb mijn eigen "Kerkje" altijd bij mij - of probeer dat tenminste" - voegde ik eraan toe, op mijn borst kloppend. Hij begreep precies wat ik bedoelde. Dichterbij komend en zich over mij heenbuigend, zei hij bijna fluis-terend: "Broeder ik wou, dat het bij meer van mijn parochianen hier ook zat." (waarbij hij hetzelfde gebaar maakte. "Het zou henzelf en ons ook heel veel goed doen."

Als zijn bezoek was bedoeld als een morele aanmoediging, was die opzet geslaagd: een prettig gesprek, volmaakt begrip en - geen bloed.

-Clifton Meek

vertaald uit:

Sunrise November 1959.

RONDETAfel.

Aantekeningen van een discussie
over de Hiërarchieën der Ruimte -
Innerlijke en Uiterlijke Ruimte.

Stephen: Sinds onze bespreking van de vorige keer over hiërarchieën en over het denkbeeld, dat er levende wezens zouden kunnen zijn van verschillende aard of ontwikkeling boven de mens, zoals er ook rijken onder de mens bestaan, blijft de gedachte mij door het hoofd spelen, dat wij eens misschien zoiets als atomen waren. Als dat zo is en wij er in zijn geslaagd het menselijke stadium te bereiken, wat zou ons dan kunnen weerhouden onze evolutie voort te zetten en tenslotte aan de zon en zelfs de sterren gelijk te worden?

Jack: Het draait bij mij om de vraag, of wij met succes door het menselijk stadium zullen heenkomen. Weliswaar maken we geweldige voorde-
ringen bij de verovering van de uiterlijke ruimte, maar de vraag hoe het met ons staat en waar we naar toe gaan, laat mij niet los.

Dan: Ik vind het een opwindende gedachte om je voor te stellen, dat je eens een zon zal worden! Het is inderdaad nogal onorthodox, maar tegelijk inspirerend en dat geldt nog meer, wanneer je het van de andere kant bekijkt: als de zon werkelijk zon werd als gevolg van de ontwikkelingsgang door de onder hem liggende rijken, was hij eeuwen en eeuwen geleden misschien eens een mens!

Voorzitter: Wanneer wij tenminste denken aan het bewustzijn, aan de levende godsvonk, die de vormen bezielt en niet aan de vormen zelf. Het is

van groot belang, dat we dit onderscheid in gedachte houden, want vergeleken met het bewustzijn komen stoffelijke lichamen, hun vorm en afmeting als zodanig, op de tweede plaats. Laten we eens veronderstellen dat in een of andere cyclus in het grijze verleden, bijvoorbeeld in een vorig galactisch tijdperk, het goddelijk bewustzijn in het hart van onze tegenwoordige zon zich in een stadium bevond, waarin het moest zoeken en worstelen om licht en inzicht te verkrijgen. Het zou kunnen, dat het door een groeifase is heengegaan, die te vergelijken is met onze menselijke toestand, maar zou het zich beslist in een vleselijk voertuig hebben moeten belichamen? Waarom moeten wij altijd denken, dat de menselijke vorm een essentiële voorwaarde is voor het tot uitdrukking brengen van bewust, intelligent leven?

Als wij in de oneindige mogelijkheden van het Goddelijke geloven, is er stellig niets, dat de volledige ontwikkeling van de atomen in de Ruimte zou kunnen verhinderen. Maar we zijn eeuwenlang zo gewend geweest onze aarde, onze zon en onze menselijke lichamen te beschouwen als het enige middel waardoor leven en bewustzijn zich kunnen openbaren, dat het ons bijzonder moeilijk valt ons voor te stellen, dat andere zonnestelsels hun eigen type hoog ontwikkelde levensvormen kunnen hebben. Er zijn gelukkig heel wat astronomen, die deze ego-centrische opvattingen laten varen en die niet alleen berekenen hoeveel millioenen sterren planetenstelsels als het onze kunnen hebben, maar die ook de gedachte opperen, dat er onder die planeten duizenden, misschien millioenen "bewoonbaar" kunnen zijn, omdat zij geschikt zijn voor het onderhouden van "leven" - en zij beperken dit niet noodzakelijk tot "leven", zoals wij het op aarde kennen. En wat nog belangrijker is, zij wijzen nadrukkelijk op de mogelijkheid, dat

er in de melkwegstelsels "hogere bewuste wezens" kunnen bestaan van een "intellectuele of geestelijke standaard" als die van ons!

Onze vooraanstaande geleerden zijn inderdaad op weg filosofen en ware meta-physici te worden en zij benaderen bij hun onderzoekingen en in bepaalde gevallen ook in hun uitzonderlijke conclusies een gebied van kennis dat, wat aard en structuur betreft, zeer wel "meta- of para-wetenschap" genoemd zou kunnen worden - kennis die "boven" de uiterlijke verschijnselen of de uiterlijke schijn uitgaat. Velen concentreren natuurlijk hun aandacht vrijwel uitsluitend op de uiterlijke ruimte, maar hier en daar zijn er enkelen die intuïtief dicht naderen tot die gebieden van de innerlijke ruimte, die er slechts op wachten in de toekomst geëxploreerd te worden.

Dan: Dat is een boeiende gedachte, vooral wanneer je ze helemaal doordenkt. Zoals U zegt, beschikte onze eigen zon heel, heel lang geleden misschien over even weinig geestelijk inzicht of menselijk begrip als wij nu. Het is een inspirerende gedachte, dat de zonnen en de melkwegstelsels wellicht door hun eigen moeilijkheden en perioden van onwetendheid zijn heengegaan. Misschien hadden zij toen even weinig houvast als wij nu, maar zij moeten op de een of andere wijze succes hebben gehad, anders waren zij niet wat zij nu zijn. Als vooruitgang in de lijn der dingen ligt, zullen de atomen van ons lichaam eens alle "mensen" zijn en zouden wij mensen zonnen kunnen worden en de zonnen zelf...

Marie: Als Dan gelijk heeft, zou dat kunnen verklaren waarom er nu een zo goed als oneindig aantal melkwegstelsels bestaan. Zoals er nu miljoenen mensen zijn - ieder met de mogelijkheid eens een zon te worden, kunnen er eeuwen geleden, toen onze zon door zijn "menselijk" stadium heenging,

millioenen "zon-mensen" of "mens-zonnen" zijn geweest.

Paul: Plato spreekt in één van zijn Dialogen - misschien is het in zijn Wetten - over de ziel van de zon als een god en ik meen, dat hij de gedachte verder uitwerkt en te kennen geeft, dat een ziel of zielen de oorzaak zijn van de sterren en de maan en zelfs van de aarde en dat deze dus ook, zoals hij zegt, als goden moeten worden beschouwd.

Fred: Geloof je werkelijk dat de zon, of de ziel van de zon, om met Plato te spreken, eens een mens kan zijn geweest?

Voorzitter: Je moet niet vergeten, dat we het niet over de zon hebben als een stoffelijke bol, maar als een levend wezen, een super-bewustzijn, dat onze zon als zijn tegenwoordig voertuig voor zelf-expressie gebruikt, juist zoals wij ons lichaam als middel voor onze werkzaamheid op aarde gebruiken.

Er is een oud gezegde, dat alles in de kosmos eens een mens was of op weg is er één te worden. Als dat waar is - althans in beginsel en we aan de "mens" steeds denken als aan een bewustzijn van een bepaald type, ergens tussen het atomaire en het galactische stadium - dan mogen wij zeggen, dat alles wat "hoger" is in bewustzijn dan het mensenrijk, in een vorige bestaanscyclus door het "menselijk" bewustzijnsstadium moet zijn heengegaan en dat alles wat op het ogenblik "lager" is dan wij of "minder" in bewustzijn, zoals de dieren en de planten enzovoort, bezig is zich voor te bereiden aan de "mens" gelijk te worden.

Goedbeschouwd zijn deze gedachten niet zo fantastisch als ze op het eerste gezicht lijken. Laat mij U een alinea voorlezen uit het pas verschenen boek van Harlow Shapley, Of Stars and Men, (Over

Sterren en Mensen) waarover U waarschijnlijk hebt gehoord, daar er in de pers, in de radio en de televisie grote publiciteit aan is gegeven. Sprekende over de correcties, die wij in ons denken moeten aanbrengen, willen wij niet achter blijven bij de vele nieuwe opvattingen omtrent de oorsprong van het heelal, die nieuwe wetenschappelijke ontdekkingen hebben opgeleverd, schrijft hij:

" Een vijfde correctie zou op psychologisch gebied kunnen liggen of in de wereld van de "negatieve stof", of in één van die onvoorstelbare bestaanstoestanden, waarin ons Meta-melkwegstelsel slechts een atoom is in een super-heelal, of in de even wonderlijke (en toch mogelijke) bestaanstoestand, waarin onze electronen melkwegstelsels zijn in een micro-cosmisch heelal, dat voor ons onmeetbaar en onbekend is. "

blz.114

De mens is niets en toch alles. Vergeleken met de oneindige uitgestrektheid van de Ruimte, zijn wij misschien niet meer dan een partikeltje sterrenstof, maar gezien door het oog van een atoom, zijn we wellicht als een melkwegstelsel wat macht en omvang betreft. Neen, onze rol als mensen is waarschijnlijk niet al te belangrijk, maar ze is niet zonder betekenis. Kennen wij onszelf niet als zelf-bewuste, denkende wezens, die de beproevingen van de rijken onder ons met succes hebben doorstaan? Zijn wij ons er niet van bewust, hoe vaag ook, dat wij de mogelijkheden in ons hebben van een god, die zich eens in een zon of ster zal belichamen?

Alles is betrekkelijk en alle dingen staan met elkaar in verband. Als de sterren eenmaal als "mensen" waren, die net als wij vastbesloten hun weg zochten uit een semi-onwetendheid naar een

steeds volkomener bewustheid van hun goddelijke natuur, waarom zouden dan de atomen, waaruit ons stoffelijk lichaam is samengesteld, niet eens het "menselijke" stadium bereiken? Als bovendien de drang om te groeien altijd blijft bestaan en het kleinere er steeds naar streeft het grotere te worden, niet zozeer in afmeting als wel in begripsvermogen, wat weerhoudt ons er dan van in onze verbeelding ieder punt in de Ruimte te zien als een levend, groeiend, evoluerend brandpunt of een dynamo van Bewustzijn, Goddelijkheid, Geest, of op weg "naar omlaag" in steeds materiëler vormen, of, wanneer de grens van materiële dichtheid is bereikt, zich weer vrijmakend van de boeien der stof om de ladder van de groei opnieuw te bestijgen. De evolutie voltrekt zich altijd gelijktijdig langs twee lijnen, die van de stof of de materie en die van de geest.

Susan: Toen U sprak over de Geest of de levensvont of het bewustzijnspunt, dat verschillende vormen aanneemt, ging er een regel uit een gedicht, dat ik eens heb gelezen, door mijn hoofd: "Ik stierf als mineraal en werd een plant." De rest kan ik mij niet herinneren, behalve dat het steeds verder ging langs de verschillende stadia tot aan de mens en zelfs nog verder.

Hazel: Ik geloof, dat het uit een van de Perzische Sufi gedichten is. Ik denk, dat ik het zo kan vinden, als U dat wilt.

Voorzitter: Als je het gemakkelijk kunt vinden, Hazel, dan graag.

Hazel: Hier is het. Het is van Jalāl-uddīn Rūmī uit de 13e eeuw:

" Ik stierf als mineraal en werd een plant;

" Ik stierf als dier en werd een mens;
Wat zou ik dan vrezen? Wanneer werd ik minder
door te sterven?

Hierna zal ik sterven als mens
Opdat ik engelenvleugels kan aandoen.
Ook d'engelstaat moet ik achter mij laten.

. . . . .
Opnieuw voert mijn vlucht mij boven de engelen;
Ik zal worden wat de verbeelding tart."

Voorzitter: Is het U opgevallen, dat de dichter niet zei, dat het mineraal de plant wordt, maar dat het "ik"-het bewustzijnspunt of de godsvonk - "ontsterft aan het mineraal (dies from) om een plant te worden en opnieuw ontsterft aan de plant om weer als dier te verschijnen enzovoort? Met deze paar eenvoudige regels heeft hij een prachtig beeld gegeven van de evolutie - d.w.z. van de geestelijke evolutie, die niets meer of minder is dan de geschiedenis van de Godsvonk, die vorm na vorm bezielt - eerst het mineraal, daarna trekt hij zich daaruit terug of sterft als zodanig en bezielt dan de plantvorm om ook daarvan af te sterven en nu het dier te bezielen, om vervolgens ook de bewustzijnstoestand in dierlijke lichamen achter zich te laten en als een menselijk wezen te verschijnen. "Wanneer werd ik minder door te sterven?" We zullen er waarschijnlijk aeonen over doen voor we ons een beeld kunnen vormen van het grootse panorama van ervaringen, dat een evoluerende godsvonk bestrijkt, vanaf het moment dat hij zich in het nietigst atoom belichaamt, om daarna haar vlucht te nemen door allerlei rijken of graderingen van bewustzijn tot de menselijke toestand is bereikt en dan zelfs nog verder.

Jack: Darwin sprak ook over een progressieve ontwikkeling van de laagste soorten tot de hoogste, die hij als de mens zag.

Voorzitter: Er is ongetwijfeld in alles een drang van het eenvoudige naar het meer samengestelde te groeien van het kleine naar het grotere en Darwin verzamelde inderdaad een enorme hoeveelheid onweerlegbaar bewijsmateriaal om zijn bewering te staven, dat er een natuurlijke en onontkoombare ontwikkeling is van lagere naar hogere levensvormen. Hij was een oprecht, toegewijd mens en op zijn manier diep religieus. Maar hij wilde zo graag bewijzen, dat er voor geen enkele van de talloze soorten in de natuur sprake was van een "speciale schepping", dat hij in gebreke bleef het cardinale feit onder het oog te zien en er dus in zijn denken rekening mee te houden, dat geen enkele vorm, voertuig of organisme ooit tot openbaring kon komen, als er niet een leidende intelligentie achter staat.

Als Darwin had volstaan met het aanvoeren van zijn bewijzen en bij zijn getheoretiseer niet op hol was geslagen, zouden we in onze psychologie nooit zo'n teruggang in materialistische zin hebben meegemaakt. Het was zeker nodig, dat wij ons bevrijdden uit de slavernij van de godsdienstige dogmatiek, die ons geloof, dat we in wezen goden zijn zoals de Meester Jezus nadrukkelijk verklaarde, vrijwel geheel had verstikt. Maar het was bijzonder tragisch, dat wij daarvoor de nog steeds niet-bewezen theorie in de plaats kregen, dat de mens van de aap afstamt en dat hij enkel en alleen door toevoeging van bepaalde eigenschappen op mysterieuze wijze het verbazingwekkende schepsel werd, dat hij nu is. Neen, U kunt mij er niet van overtuigen, dat het scherpe onderscheidingsvermogen van de mens, zijn hang naar schoonheid en zijn diep gedachteleven uit het bewustzijn van een aap zijn voortgekomen. Als wij niet kunnen bewijzen, dat de mens in wezen van goddelijke oorsprong is, hoeveel te minder kunnen wij dan aantonen, dat hij alleen maar een aapachtige uitwas is.

Er zit aan de "schepping" of het evolutie-drama veel meer vast, dan zo op het oog lijkt en als wij door een of andere toverformule de geschiedenis van de aarde zouden kunnen terugdraaien en konden ontcijferen wat daarin staat opgetekend over de innerlijke groei en bestemming van de veelvuldige levensvormen, -typen en -soorten, die de natuur in haar werkplaats heeft benut en ontwikkeld, zouden we de geestelijke evolutielijn zien als een lichtbundel, die de grote verscheidenheid van het stoffelijke of het voertuigelement doorstroomt en met leven begiftigt.

Tom: Dat kan ik geloven, want ik heb nooit iets gevoeld voor de materialistische opvatting, dat al de verbazingwekkende natuurverschijnselen alleen maar aan het spel van het toeval toe te schrijven zouden zijn. Wat anders dan het goddelijke, in welke vorm ook, zou zo iets dichterlijks hebben kunnen voortbrengen als de vleugels van een vlinder? Er blijft echter één punt over, waar ik geen raad mee weet - de kwestie van het plotseling verdwijnen van de aardbodem van complete diersoorten. Wat is daar de oorzaak van, denkt U?

Voorzitter: Ik wil het niet laten voorkomen als of ik over één van deze punten speciale kennis bezit, maar als alles wat bestaat de uiterlijke expressie is van zijn eigen inwonende geest, of we die levensvonk Bewustzijn of Kosmische Intelligentie of God noemen, zouden dan analogisch gezien de voertuigen niet automatisch verdwijnen, zodra de innerlijke levenskracht zich heeft teruggetrokken? En als dit...

Tom: U bedoelt, dat de levensvonken, die bijv. gebruik maakten van de dinosaurussen, na zekere tijd vonden, dat die speciale vormen hun niet langer pasten, zodat zij hun kracht terugtrokken

en de soort uitstierf? Dat klinkt aannemelijk.

Betty: Ik wil nog even terugkomen op de eerder uitgesproken gedachte, dat de atomen eens mensen zouden kunnen worden. Ik probeer voor alles één noemer te vinden en dit in verband te brengen met wat we laatst bespraken - hiërarchieën. Ik heb heel veel aan die bespreking gehad, maar ik geloof, dat ik nu in de war raak. Als de zonnen en sterren eens mensen waren en...

Voorzitter: Niet letterlijk, vergeet dat als-jeblijft niet. We gaan alleen maar van de gedachte uit, dat de zonnen en sterren door een stadium moeten zijn gegaan dat ligt tussen het atoom, dat niet zelf-bewust is en het volledig ontwikkelde bewustzijnsgebied van een zon. Neem mij niet kwalijk, dat ik even in de reden viel, maar we moeten er voor oppassen te gaan denken, dat zonnen en sterren ooit menselijke wezens waren, zoals wij ons zelf nu kennen! Ga verder, als je wilt, Betty.

Betty: Ja, ik geloof, dat ik het begrijp. Ik vind het moeilijk mijn gedachte onder woorden te brengen, maar het draait, naar het schijnt, om de idee van verantwoordelijkheid. Als wij de hiërarch van ons lichaam zijn, dan zijn we er verantwoordelijk voor in die zin, dat als we er behoorlijk voor zorgen en de natuurwetten van gezondheid en gezond verstand gehoorzamen, het daarop reageert met ons goede dienst te bewijzen en als wij het misbruiken, zullen wij dientengevolge lijden. Dat kan ik volgen. Maar wat onszelf aangaat? In hoeverre zijn wij als mens verantwoordelijk voor onze toekomst?

Dan: Daar zit ik ook mee. Zelfs met het beetje kennis, dat wij over de zonne-activiteit bezitten,

beseffen we, dat als de zon niet zou doorgaan alle delen van haar stelsel leven te schenken, de aarde zo min als de planeten lang zouden blijven bestaan en dat geldt ook voor ons zelf. De zon is dus blijkbaar niet alleen voor haar eigen rijk verantwoordelijk, maar zelfs voor de wetten, die ons leven beheersen. Ik denk, dat dat het is, waar Betty mee zit: waar ligt eigenlijk de uiteindelijke verantwoordelijkheid?

Voorzitter: Er is inderdaad een heilige orde van verantwoordelijkheid, die zich uitstrekt van de Godheid, die ons Tehuis-Heelal bezielt tot het nietigst atoom. Maar er is in de natuur niets dictatoriaals en de mens kan met de beste wil niet als de speelbal van een kosmische wispelturigheid worden beschouwd. De mens staat weliswaar onder de heerschappij van de goddelijke hiërarch van ons Tehuis-Heelal, maar daar zijn eigen innerlijke god in wezen van gelijke aard is als de kosmische Goddelijke Intelligentie, omdat hij daarmee één is, beschikt hij over vrije wil, die groter wordt naarmate hij zijn eigen goddelijkheid dichter naderd.

Frank: Dat is interessant. De gedachte kwam net in mij op, dat bijna alle gewone dingen, waarmee wij te maken hebben, nauw verband houden met de zon. Dag en nacht, de kringloop der jaargetijden en de terugkeer van de zon naar het noorden, worden alle in hun regelmaat bepaald door de gedragingen van de zon. Onze sterrekundigen kunnen zelfs jaren van tevoren niet alleen de zon- en maansverduisteringen nauwkeurig voorspellen, maar ook de precessie der nachteveningspunten en verder ook het toenemen en afnemen van de zonnevlekken en natuurlijk ook de maancyclusen.

Voorzitter: Juist en al deze natuurverschijnselen

aanvaardden wij alsof het vanzelf spreekt. Wij maken ons er niet al te druk over. Eigenlijk oefenen ze veeleer een stabiliserende invloed uit, omdat, hoe wij mensen elkaar ook mogen teleurstellen, wij weten, dat de zon ons nooit in de steek zal laten. Hij mag dan door de nevels en zo nu en dan zelfs door de maan verduisterd worden, maar hij is er altijd en doet zijn werk voor onze instandhouding en groei. Stellig zijn wij onderworpen aan de wetten van ons zonnestelsel, evenals de zon op zijn beurt gebonden is aan zijn galactische ouder en zich onder zijn leiding voort beweegt en deze ouder is slechts één onder duizenden melkwegstelsels, die tezamen een super-melkwegstelsel vormen, enzovoort, misschien tot in het oneindige.

Hebben we dan geen eigen vrije wil? Zijn we dan in werkelijkheid alleen maar marionetten van een goddelijke wil, hoe verheven of ver geëvolueerd de goddelijke hiërarch van ons Tehuis-Heelal ook moge zijn vergeleken met onszelf? En van de andere kant bezien zijn de atomen van ons denk-apparaat en van ons lichaam, of zij willen of niet, gebonden onze menselijke wil te gehoorzamen? Als wij alleen maar lichaam waren en de zon en de aarde en ook de atomen niets anders dan stoffelijke machines, niet beziel door het licht van de Goddelijkheid, zou er misschien iets te zeggen zijn voor die gedachte. Maar zoals reeds is gezegd, brandt de goddelijke essentie in de mens, dank zij het mededogen dat tot het wezen der dingen behoort, ook in de kern van ieder atoom, omdat beide in hun monadische structuur en oorsprong één zijn met de kosmische Goddelijke Intelligentie en als entiteiten deel uitmaken van het voertuig daarvan. Dat is de reden waarom de wetten, die vanuit ons eigen Tehuis-Heelal door zijn myriaden melkweg- en zonnestelsels emaneren, ook de aarde

bereiken en het hart van de mens binnentreden, dat op zijn beurt het leven beroert van de talloze billicoenen atomen, die ontelbare malen leven en sterven tijdens de levenscyclus van een mens. Scharen en nog eens scharen levende wezens in alle graden van ontwikkeling, waarvan elk een hiërarchie of een in zichzelf besloten eenheid is, maar die niettemin alle samenwerken met het geheel; zij worden van boven af geleid en gestuwd, maar hebben toch één voor één de gelegenheid hun vrije wil te ontwikkelen door te leren op harmonieuze wijze binnen hun eigen sfeer van verantwoordelijkheid te werken. Hier zien we dus de schitterende inrichting der natuur; geestelijke energieën, centra van bewustzijn, die zich periodiek in steeds verder voortschrijdende stadia van dichtheid in de stof wikkelen, totdat de uiterste grens voor een bepaalde cyclus is bereikt; dan, wanneer de materiële vormen gereed zijn, bewegen diezelfde godsvonken zich weer omhoog naar de Geest, waarbij de voertuigen, waarvan zij gebruik maakten, worden opgeheven en tot groei worden aangespoord.

Marie: Hoelang zou dit allemaal duren? Aangenomen dat wij eenmaal met succes het menselijk stadium zijn doorgekomen, hoe gaat het dan verder? Zullen we dan onmiddellijk een zon worden, of liggen daar nog veel treden tussen?

Voorzitter: Daar vraag je me nogal wat, Marie! Laten we niet te hard van stapel lopen en niet zo vlug zijn met onze conclusies. In de eerste plaats hebben we hier over algemene beginselen gesproken en hebben we geprobeerd niet in details te blijven steken, want wie van ons kan weten hoe het in de kosmos precies toegaat? Het is duidelijk, dat het lange evolutie-proces van een godsvonk uit een toestand van niet zelfbewustzijn naar die van een volledig ontwikkelde godheid

zich niet in een oogwenk afspeelt of zich kan voltrekken zonder dat deze godsvonk al de tussenliggende fasen zal zijn doorgegaan bij het beklimmen - of afdalen - van de ervaringsladder.

Nu is het waar, dat verschillende godsdiensten, waaronder het vroege Christendom, een of ander stelsel van berekening of hiërarchisch schema hebben ontwikkeld om, althans in schets, aan te geven wat die fasen zouden kunnen zijn. Maar eerlijk gezegd is het onmogelijk een kant en klaar patroon te ontwerpen, dat volkomen betrouwbaar is, om de eenvoudige reden, dat we al de factoren die een rol spelen niet kennen. Dat is maar goed ook, want we zouden zo volkomen kunnen opgaan in een poging om regels op te stellen voor geestelijke groei, dat we ons werkelijke, evolutionaire doel uit het oog zouden kunnen verliezen, nl. het licht van de goddelijke impuls over te dragen op ieder deel van ons wezen.

Paul: Is er misschien nog tijd voor één vraag? Ik heb mij afgevraagd hoe de natuurwetten eigenlijk begonnen?

Voorzitter: Een uitstekende gedachte om mee te besluiten. Wat zijn die natuurwetten, die wij overal in de kosmos aan het werk zien? Zijn het starre voorschriften, die door een Opperste Potentaat voor het welzijn van de mens werden vastgesteld? Of zijn het eerder de natuurlijke uitingen van goddelijke wezens, wanneer zij zich op hun eigen gebied bewegen en hun werk verrichten? Dat mag abstract schijnen, maar laten we de zon en de sterren als voorbeeld nemen. Als het bezielde wezens zijn, zoals wij hebben besproken, moeten zij voortdurend handelen en reageren en als dit zo is, zouden zij van hun standpunt evenveel moeite kunnen hebben hun leven in harmonie te brengen binnen het Tehuis-Heelal, als wij hebben binnen

het patroon van ons leven op aarde. Vanuit onze beperkte gezichtskring echter zijn hun gedragingen van zulk een bijzondere harmonie en zo volkomen aangepast aan alle natuurverschijnselen, dat zij ons als onbuigzame wetten voorkomen. En als wij het beeld omkeren, kunnen we zeggen dat de werkingen en bewegingen van ons menselijk bewustzijn, hoewel verre van uitdrukking te geven aan de harmonie en de gerichtheid, die wij in de sterrenhemel zien, voor de atomen van ons lichaam even ordelijk en volgens een vast patroon kunnen schijnen, als de zonnen en sterren voor ons.

De mens is inderdaad voor alles beneden hem even verantwoordelijk als de hiërarch van ons Tehuis-Heelal uiteindelijk verantwoordelijk is voor alles binnen zijn rijk - verantwoordelijk als gids en als inspirerende invloed, maar niet in dien zin, dat hij elke voetstap van zijn kinderen moet aangeven. Evenals de melkwegstelsels en de zonnen stellig verantwoordelijk gehouden moeten worden voor hun bewegingen, moet ook ieder van ons ten volle de gevolgen oogsten van ons denken en handelen om zo de wetten van het goddelijk leven te leren kennen.

Onze verantwoordelijkheid is waarlijk ontzagwekkend, met iedere ademtocht, met iedere gedachte, die wij denken beroeren wij miljarden levens. Bovendien is er geen atoom of het ondergaat de invloed van de groei en de werkzaamheid van alle andere atomen in de Ruimte. En als ieder atomair deeltje in potentie een godheid is, dan is het bijgevolg een potentieel heelal.

Het is weer tijd om te eindigen. We hebben samen prachtige uren doorgebracht en ons onderzoek heeft zich tot ver in de ruimte uitgestrekt. Was het de uiterlijke ruimte of hebben wij ons misschien een eindje in de gebieden der innerlijke ruimte gewaagd?

vertaald uit:

Sunrise November 1959.

GROEPSSAAMHORIGHEID

ENKELE VOOR- EN NADELEN.

In een Harvard Rapport over Gelukkige Gezinnen, dat in de Los Angeles Times van 13 en 19 September verscheen, delen Drs. Carle C. Zimmerman en Lucien F. Cervantes mede, dat sommige Amerikaanse gezinnen zijn begonnen een nieuw systeem in het leven te roepen om de slechte gevolgen van scheiding en ouderlijke onverschilligheid, te ee grondoorzaken van de onevenwichtigheid der jeugd, te boven te komen. Deze sociologen menen, dat deze frisse benadering aansluit op de problemen der moderne stadscultuur. Voor lezers, die het rapport niet kennen, volgen hier enkele van zijn conclusies:

Omd t de gezinnen groter zijn dan gewoonlijk, met een gemiddelde van drie tot vier kinderen in plaats van twee, bestaat er bij elk van deze gezinnen een toenemende neiging om min of meer intiem te worden met een vier of vijf andere grote gezinnen op hetzelfde economische niveau, die in dezelfde omstandigheden verkeren en overeenkomstige maatschappelijke gewoonten en godsdienstige overtuigingen hebben. Op deze manier hebben de jongeren, naast hun familieleden en toevallige kennissen, talrijke speelkameraadjes, die allen zoons en dochters zijn van mensen, die dezelfde levenswaarden erkennen als hun eigen ouders. Voor de opgroeiende jeugd betekent dit, dat vele "bijna tot het gezin behorende" volwassenen vlak bij de hand zijn, zodat er altijd iemand beschikbaar is voor raad of hulp. De ouders profiteren op hun beurt van deze nauwe banden doordat zij vrienden hebben met gemeenschappelijke problemen en ervaringen. Zo vormt zich een grote prettige en veilige kring, die veel meer aanlokt er binnen

te toeven dan er buiten. Dit zijn de "goede" gezinnen.

Het Rapport toont verder aan, dat de meeste kinderen, die in moeilijkheden zijn geraakt of de wet hebben overtreden, uit gezinnen komen, die uit elkaar zijn gegaan, in godsdienstig opzicht verdeeld zijn, of afkomstig zijn uit zeer arme of ongewoon rijke milieu's. Dit zijn de "slechte" gezinnen, waarvan de kinderen niet passen in de sfeer van de "verbonden" groepen. Aansluiting wordt niet aangemoedigd, zodat de kloof tussen de twee langzaam breder wordt.

Van de bloei van deze familie-groepssaamhorigheid worden vele maatschappelijke voordelen verwacht, maar in deze tijd van centralisatie en overdreven conformisme is het misschien de moeite waard om op zekere nadelen te wijzen, waarop het Harvard verslag niet de nadruk legt. Eén ervan is, dat al mag deze nieuwe vorm van stadsleven ertoe bijdragen goede burgers te vormen, het toch ook waarschijnlijk is dat een groot aantal der betrokken jongeren nooit aan een beperkt inzicht zal ontgroeien. Al te zorgvuldig beschermd, zullen de jongeren zo aan hun invloedssfeer kunnen worden gebonden, dat zij maar weinig initiatief zullen hebben om hun individuele vermogens te ontwikkelen of uitdrukking te geven aan hun talenten of overtuigingen, die buiten de conventies vallen van de tamelijk besloten kring, waarin zij zijn opgegroeid.

Het spreekt vanzelf, dat wij voor onze jongeren de kinderen uit goede, degelijke gezinnen tot speelmakkers zouden kiezen. Maar eerlijkheidshalve dienen we te bedenken, dat een moeilijk milieu niet noodzakelijkerwijs van blijvende aard is; evenmin brengen "slechte" gezinnen onveranderlijk minderwaardige burgers voort. Wij kunnen geen groepen van mensen bij elkaar brengen en van een etiket voorzien; daarvoor is elke individuele mens

nog te zeer een raadsel. Het begaafde kind, dat in armoede wordt geboren en omringd is door onwetendheid kan, door zijn innerlijke kwaliteiten, tot grote hoogten stijgen. Er is geen maatstaf, waarmee alle vermogens in een mens kunnen worden gemeten. Dit is één van de mysteries in het leven, maar het verklaart waarom de wijzen ons vermanen anderen niet te oordelen.

Wij kunnen een situatie alleen beoordelen vanaf de plaats, die wij zelf innemen en uitgaande van wat wij geloven en wat wij van ons leven hebben gemaakt. Daar alles betrekkelijk is, is dat wat goed is voor de één, niet altijd goed voor zijn buurman. Aangezien wij de weg naar de bestemming van een ander niet kunnen zien, noch begrijpen, is het onjuist gezinnen in te delen in "goede" of "slechte", vooral omdat het mogelijk is, dat zij zich eerst in de ene richting en daarna in de andere ontwikkelen. Het optrekken van deze beschermende muren om onze kinderen met het doel de golven van tweedracht en ongeluk te keren is bovendien niet een afdoend antwoord op de vragen en spanningen van onze eigen tijd, maar lijkt meer op een neiging de werkelijkheid niet te willen zien, dan op een bevredigende oplossing van de bestaande levensproblemen. Nogmaals, het denkbeeld van geïsoleerde groepen van vriendschap, die steunt op maatschappelijke achtergrond, riekt te veel naar klasseonderscheid, waartegen wij in Amerika vastberaden hebben gevochten.

We weten, dat er altijd een groot aantal mensen zal zijn, dat niet bereid is binnen de perken van een vast patroon te leven; aan de andere kant is het voor velen gemakkelijker zich er naar te schikken dan niet. Het schijnt natuurlijker de zekerheid, die wij kennen, te verkiezen boven de risico's van het onbekende, vooral als de banden, die in het verleden werden gesmeed, sterk zijn. De

leden van de familie-groepen, waarover het Harvard Rapport handelt, vormen zich tot een complete eenheid. Zij voelen zich tezamen op hun gemak en behoeven niet het masker der maatschappelijke formaliteit voor te doen; evenmin zijn zij genoodzaakt zich zo vaak aan andere meningen en filosofieën aan te passen: hun waarden staan vast. Dit bevrijdt de deelhebbers van heel wat onenigheden, druk en spanning.

Het nadeel van dergelijke gesloten groepen is het gevaar van massa-actie en reactie - wat gemakkelijk zou kunnen worden afgewend als aan "vreemde" elementen in voldoende mate zou worden toegestaan vrijelijk in die groepen door te dringen. Maar hoeveel mensen zijn bereid om met maatschappelijke conventies te breken om naar hun eigen overtuiging te leven? In plaats dat deze buitenstaanders die familiegroepen met hun frisse kijk op het leven kruiden, wanneer zij hun kring binnentreden, zijn zij geneigd hun gewoonten over te nemen in een behoefte erbij te "behoren." Wij weten allen hoe zinloos het is en wat een verdriet het soms kan meebrengen, wanneer men probeert "de Jansens bij te houden." Hoeveel te moeilijker dan een poging om net zo als de Jansens te zijn.

Het Harvard Rapport laat nog een ander geluid horen:

"Goede gezinnen vermijden bewust of onbewust het contact met gezinnen, die door echtscheiding of misdadigheid zijn verminkt of schade hebben onderhouden. Dit geldt zelfs in het geval, dat één der ouders is overleden."

Ik onderstreep dit, omdat ik deze laatste zin bijzonder verraderlijk vind. Zelfs als het onbewust gebeurt, roept een dergelijke reactie een element op, dat in strijd is met het leven, zoals wij het kennen. Niet alleen betekent dit een beperking van onderlinge contacten, maar wat erger

is, er ligt hierin opgesloten een opzettelijk onderdrukken van mededogen, en mededogen is toch juist een aller noodzakelijkste voorwaarde voor geluk. Een gezin dat dat niet kan opbrengen, kan in geen enkel opzicht werkelijk gelukkig zijn, behalve dan misschien op het gebied van materiële welvaart.

Ondanks de bevindingen van het Rapport, geloof ik niet, dat er veel gezinnen zijn, die een systeem zullen onderschrijven, dat vaste grenzen kent. Teleurstellender is het, dat deze neiging zich voordoet in een tijd, waarin het van essentiële betekenis is gebleken een toenemende belangstelling op te wekken in het leven van anderen, waar zij zich ook bevinden. Als wij bordjes "verboden toegang" plaatsen bij alle onheil dat gebeurt buiten die enkele bepaalde huisgezinnen, hoe kunnen we dan verwachten, dat onze kinderen zullen geloven in de onschatbare waarde van een mededogend en een begrijpend hart? Dit medeleven is een uiting van menselijke waarden, die in betekenis ver uitgaan boven die van afzonderlijke maatschappelijke groepen, waar deze ook mogen zijn en onze kinderen behoren dat te weten.

Daarom was het buitengewoon bemoedigend om in het nummer van 28 September van het tijdschrift Time de betekenisvolle woorden te lezen van Robert Hoopes, Deken van de Universiteit-Oakland in de staat Michigan: "Wij zijn niet geïnteresseerd in het afleveren van afgeronde mensen, maar wel mensen met scherpe, ruwe kanten, opstandigen met een heldere geest en onbevreesd geweten, critici der maatschappij, geen navolgers."

Sommige van onze moderne "vrijbuiters", die lak hebben aan conventie, zonder daarvoor iets beters in de plaats te stellen, zijn bepaald niet de mensen, die Deken Hoopes op het oog heeft. Wat hij en andere vooruitziende opvoeders wensen, zijn onafhankelijke denkers, wier geest kan worden ge-

zuiverd van de rompslomp van vooropgezette meningen of vooroordelen - geen opstandigen zonder meer. Maar we zullen moeten afwachten of het denkbeeld van de groeps"saamhorigheid", dat volgens het Harvard Rapport over Gelukkige Gezinnen ingang vindt, het individualisme merkbaar zal wijzigen of dat het zelf een belangrijke wijziging zal ondergaan door ons begrijpelijke wantrouwen jegens kliekvorming.

Afgezien van het voor en tegen, heeft en had de jeugd altijd bescherming nodig. De vraag is hoever ouders daarin moeten gaan. Als we de kinderen teveel achterna lopen is het einde, dat we veiligheid als doel op zichzelf gaan zien en vergeten, dat veiligheid, terwille van de veiligheid zelf een hersenschim is, die tot niets leidt. Het zou heel wat beter zijn een zekere bescherming te geven en verder het kind er toe te brengen dat het op natuurlijke wijze komt tot het aanvaarden van brede ethische beginselen als de grondslag voor een vol en bevredigend leven.

Zelfs als we de gevaren in aanmerking nemen, die uit de vergevorderde kernwetenschap kunnen voortkomen en de kwetsbaarheid van de mens wat betreft het ten prooi te vallen aan zijn eigen zwakheid, houden toch de jaren, die voor ons liggen, een rijke belofte in. De wereld is gereed om scheppende denkbeelden en een krachtig, verlicht leiderschap te aanvaarden. Wellicht nooit in de geschiedenis hebben zovelen een kans gehad om te leren en om te worden gehoord. De kinderen van thans moeten in zichzelf de antwoorden vinden op de problemen, die wij voorzien, maar de uitdaging kan alleen op passende wijze worden beantwoord door kinderen uit alle maatschappelijke standen over de gehele wereld. Hopelijk zal een groot aantal hun talenten gebruiken om bijdragen te leveren, die voor alle volkeren van belang zijn en zullen zij tegelijkertijd nieuwe denkbeelden

uit verschillende bronnen aanvaardden. Het is de uitwisseling van denkbeelden en idealen, die het denken voor stilstand behoedt en soepelheid en groei bevordert.

De wereld is niet zoals ze vroeger was en het levenstempo is sneller. Het is de ouderlijke plicht kinderen erop voor te bereiden deze nieuwe wereld onbevreesd en met visie tegemoet te treden. Laten wij, in onze poging de jeugd te helpen, niet vergeten hun ruimte te geven om te groeien.

-Jean Van Mater

vertaald uit:
Sunrise November 1959.

